

Μια απόπειρα αναστοχασμού για την πιλοτική εφαρμογή

Δρ Έλενα Παπαμιχαήλ

Σύμβουλος Αγωγής Υγείας/Λειτουργός Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

25 Μαΐου 2015

Σημείο αφετηρίας: Πολύ σημαντικό βήμα η αναγνώριση των πολύπλοκων και εξελισσόμενων μορφών ρατσισμού σε όλα τα πλαίσια (θεσμικό, σχολικό, ατομικό), στις έμμεσες και άμεσες του μορφές.

*ECRI General Policy Recommendation No 10 on Combating Racism
And Racial Discrimination In And Through School Education
(Adopted On 15 December 2006), Strasbourg, 21 March 2007*

- ο Εισηγείται όπως καταπολεμηθεί ο ρατσισμός και οι ρατσιστικές διακρίσεις στο σχολείο μέσα από μια μόνιμη πολιτική, που να περιλαμβάνει τη σύσταση ενός συστήματος παρακολούθησης ρατσιστικών περιστατικών, την υιοθέτηση μέτρων προστασίας των θυμάτων και της παιδαγωγικής, κατά βάση, διαχείρισης των περιστατικών, μέσα από:
 - ο επιβολή αυστηρών και ανάλογων κυρώσεων
 - ο υιοθέτηση ενός Κώδικα Συμπεριφοράς Κατά του Ρατσισμού

Σκοπός

Σκοπός του Κώδικα & Οδηγού δεν είναι να χαρακτηρίσει ή να αποκαλέσει άτομα ως 'ρατσιστές' ή 'μη ρατσιστές' αλλά:

- ο η **αναγνώριση** των οποιωνδήποτε άμεσων ή έμμεσων, σκόπιμων ή άσκοπων λόγων, πράξεων και διαδικασιών που οδηγούν σε αρνητικές διακρίσεις συγκεκριμένων ατόμων με βάση τη διαφορετικότητά τους
- ο η **ανάληψη ενεργού δράσης** για πρόληψη και αντιμετώπιση ρατσιστικών περιστατικών, και
- ο η **ανάληψη ενεργού δράσης** για ανάπτυξη αντιρατσιστικής κουλτούρας.

“Κώδικας Συμπεριφοράς Κατά του Ρατσισμού”

- Αναγκαιότητα για ανάπτυξη και εφαρμογή του
- Θεωρητικό υπόβαθρο: *ταυτότητα, διαφορετικότητα, φυλή, προκατάληψη, στερεότυπο, διάκριση, ρατσισμός, ξενοφοβία, εθνικισμός, μισαλλοδοξία, ομοφοβία, τρανσφοβία, εκφοβισμός, ρητορική μίσους, ελλιπής καταγγελία και ρατσιστικό περιστατικό*
- Σκοπός και στόχοι
- Υπευθυνότητες και δεσμεύσεις για όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας.

Διαφορετικότητα

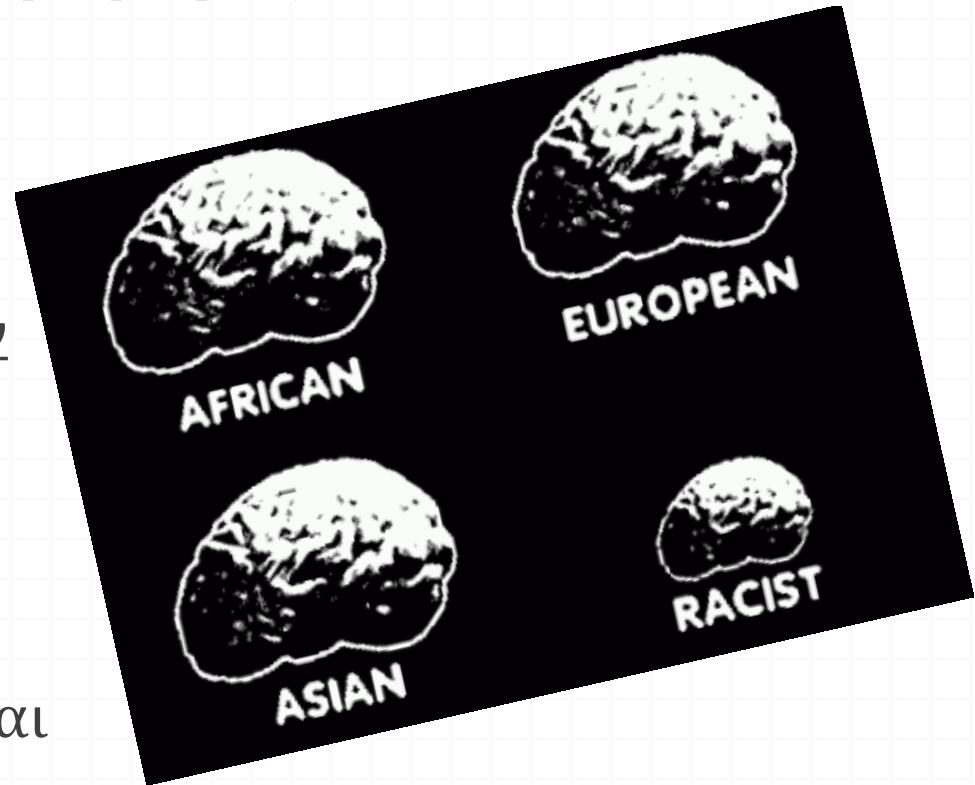
φύλο, χρώμα/εμφάνιση,
εθνικότητα, κοινότητα ή
θρησκευτική ομάδα, καθεστώς
παραμονής στη χώρα,
καταγωγή, θρησκευτικές ή
άλλες πεποιθήσεις, αναπηρία,
ηλικία, σεξουαλικός
προσανατολισμός, γλώσσα,
προφορά, συνήθειες,
επάγγελμα,
κοινωνικοοικονομική
κατάσταση, κουλτούρα κλπ.

Ρατσισμός

συνέπειες πράξεων,
συμπεριφορών και λόγων,
έμμεσων ή άμεσων, οι
οποίες περιθωριοποιούν,
αποκλείουν και κάνουν
διακρίσεις σε βάρος όσων
θεωρούνται
'διαφορετικοί', ασχέτως
πρόθεσης

...αποφεύγοντας τη δαιμονοποίηση ατόμων που παρουσιάζουν ρατσιστικές συμπεριφορές

Η έκφραση ρατσιστικών συμπεριφορών δε συνοδεύεται πάντα από την ανάλογη πρόθεση, καθώς κάποια άτομα μπορεί να συμπεριφέρονται ή να εκφράζονται ρατσιστικά χωρίς να το αντιλαμβάνονται (Wetherell and Potter, 1992).

Ρατσιστικό περιστατικό

- οποιοδήποτε περιστατικό εκλαμβάνεται ως ρατσιστικό από το θύμα ή άλλο πρόσωπο (Macpherson, 1999 και ECRI, 2007)
- καλλιεργεί περιβάλλον εχθρότητας προς όλα τα πρόσωπα που μοιράζονται κάποια χαρακτηριστικά, βλάπτοντας σοβαρά ευρύτερες κοινότητες
- Παραδείγματα:
 - γελοιοποίηση ή μίμηση προφορών ή κινήσεων, χρήση υποτιμητικής γλώσσας, ρατσιστικά ανέκδοτα/σχόλια, διάδοση φήμης για τη διαφορετικότητα ή υποτιθέμενη διαφορετικότητα ενός ατόμου, αποκλεισμός από συμμετοχή σε κοινωνικές ομάδες, προσβλητικά, απειλητικά ή ρατσιστικά γκράφιτι ή σύμβολα, σωματική βία στη βάση τις ιδιαιτερότητας ενός ατόμου

“Οδηγός Διαχείρισης και Καταγραφής Ρατσιστικών Περιστατικών”

- ο Βήματα διαχείρισης ρατσιστικών περιστατικών
- ο Πίνακας Κυρώσεων (έντυπο αναστοχασμού, παρατήρηση, γραπτή επίπληξη, επιστολή απολογίας, κοινωφελής εργασία, αποζημίωση, συζητήσεις με γονείς, στέρηση συμμετοχής σε εκδηλώσεις και αθλοπαιδιές, αποβολή)
- ο Έντυπο Αναστοχασμού
- ο Έντυπο καταγραφής ρατσιστικού περιστατικού (Φόρμα 1)
- ο Έντυπο ετήσιας αναφοράς ρατσιστικών περιστατικών (Φόρμα 2).

«Η αναφορά των περιστατικών...»

...δεν αποτελεί αδυναμία των σχολείων, αλλά δηλώνει έμπρακτα την αποφασιστικότητά τους να ενεργούν προς όφελος ολόκληρης της σχολικής κοινότητας και των δικαιωμάτων των μελών της. Τα σχολεία που θα προβαίνουν σε αναφορές ρατσιστικών περιστατικών δεν θα εκτίθενται και δεν θα έχουν καμία δυσμενή συνέπεια.»

Διαφορετικά σχολεία από άποψη τοποθεσίας, βαθμίδας και αριθμού, προέλευσης και οικονομικής κατάστασης μαθητικού πληθυσμού

Σχολείο	Μαθητές/τριες
ΙΗ΄ Δημοτικό σχολείο «Αγίου Αντωνίου»	69
Δ΄ Δημοτικό σχολείο (ΚΑ)	152
Δημοτικό σχολείο Α΄ Ποταμού Γερμασόγειας «Χριστάκειο»	195
Γυμνάσιο Ανθούπολης	223
Δημοτικό σχολείο Λακατάμειας Γ΄ «Αγίου Γεωργίου»	350
Δημοτικό σχολείο Μακεδονίτισσας Γ΄ «Στυλιανός Λένας»	392
Γυμνάσιο Δροσιάς	405

ΜΗΝΑΣ

ΔΡΑΣΗ

**Οκτώβριος
2014**

Ενημέρωση συνόλου εκπαιδευτικών
Προαιρετικά σεμινάρια Π.Ι. σε Λ/κα και Λ/σία

**Νοέμβριος
2014**

1^η επίσκεψη από Ομάδα πιλοτικής εφαρμογής:
Ενημέρωση εκπροσώπων Συνδέσμου Γονέων κατά τις πρωινές ώρες
Γνωστοποίηση Κώδικα & Οδηγού σε Κεντρικό Μαθητικό Συμβούλιο και προέδρους τμημάτων
Συντονισμός με Διευθυντική ομάδα και Υπεύθυνο/η Εκπαιδευτικό
Ενημέρωση και στήριξη εκπαιδευτικών κατά τη διάρκεια συνεδρίας προσωπικού για τα βήματα που θα ακολουθηθούν

Ενημέρωση μαθητών από Υπεύθυνο/η Εκπαιδευτικό

Ανάρτηση αφισών ΑΕΙΖΕΙ;

ΜΗΝΑΣ

ΔΡΑΣΗ

**Δεκέμβριος
2014**

Συνεδρίες Μαθητικών Συμβουλίων και Κεντρικού Μαθητικού Συμβουλίου με θέμα «Πώς μπορεί καλύτερα ο Κώδικας & Οδηγός να γίνει γνωστός σε όλα τα παιδιά του σχολείου μας;»

**Ιανουάριος
2015**

Διοργάνωση Ημερίδας κατά του Ρατσισμού σε συνεργασία με μαθητές, Σύνδεσμο Γονέων, Αρχή κατά των Διακρίσεων και Υπάτη Αρμοστεία ΟΗΕ στην Κύπρο για τους πρόσφυγες
Επίσημη έναρξη εφαρμογής του Κώδικα & Οδηγού

Διανομή ενημερωτικού **τριπτύχου για γονείς** σε όλες τις οικογένειες

Διήμερο Εκπαιδευτικού Μέσης

ΜΗΝΑΣ

ΔΡΑΣΗ

**Φλεβάρης
2015**

Εφαρμογή Κώδικα & Οδηγού σε συνεργασία και επικοινωνία με Συντονίστρια, όποτε χρειάζεται

Ενημερωτική συνάντηση **ΕΔΕ**

**Μάρτιος
2015**

Εφαρμογή Κώδικα & Οδηγού σε συνεργασία και επικοινωνία με Συντονίστρια, όποτε χρειάζεται

**Απρίλης
2015**

2η επίσκεψη Ομάδας πιλοτικής εφαρμογής για αναστοχασμό/αξιολόγηση με βάση την εμπειρία του σχολείου στην εφαρμογή του Κώδικα & Οδηγού

Μάης 2015

Συνέδριο για παρουσίαση εμπειριών των πιλοτικών σχολείων

Δράσεις πρόληψης

Η εφαρμογή του Κώδικα & Οδηγού στηρίζεται με παράλληλες δραστηριότητες/δράσεις στο πλαίσιο της Αγωγής Υγείας, αλλά και διαθεματικά, με σκοπό την καλλιέργεια ενσυναίσθησης, γνωριμία και ευαισθητοποίηση σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και υποχρεώσεις, προώθηση σεβασμού προς τη διαφορετικότητα κλπ.

πιλοτικός -ή -ό [pilotikós] E1 : που εφαρμόζεται δοκιμαστικά σε περιορισμένη κλίμακα με σκοπό να διαπιστωθεί η πληρότητά του, η δυνατότητα βελτίωσης και συμπλήρωσής του: *Πιλοτική εφαρμογή ενός προγράμματος / μιας νέας μεθόδου. Εκατοντάδες νέοι δήλωσαν συμμετοχή στα νέα πιλοτικά προγράμματα του δήμου που στοχεύουν στη μείωση της ανεργίας.* **πιλοτικά ΕΠΙΡΡ**: Οι νέες μέθοδοι διδασκαλίας θα εφαρμοστούν ~ σε είκοσι σχολεία της πρωτεύουσας και της επαρχίας.

[λόγ. πιλότ(ος) -ικός μφρδ. αγγλ. pilot project]

Πιλοτικός -ή -ό = που εφαρμόζεται δοκιμαστικά, σε περιορισμένη κλίμακα με σκοπό να διαπιστωθεί η πληρότητά του, η δυνατότητα βελτίωσης και συμπλήρωσής του

Αναστοχαστικά...

- Με ποιους τρόπους μπορεί να μειωθεί το φαινόμενο της ελλιπούς καταγγελίας (under-reporting);
- Ποιες τροποποιήσεις θα βελτιώσουν τις υφιστάμενες κυρώσεις, με βάση τους κανονισμούς λειτουργίας δημόσιων σχολείων;
- Θα μπορούσαν κάποια από τα έντυπα να βελτιωθούν;
- Πώς να γίνεται πιο συνοπτικά η καταγραφή;
- Θα μπορούσαν να περιληφθούν κυρώσεις για εκπαιδευτικούς-θύτες ρατσιστικών περιστατικών;
- Πώς μπορεί να ενισχυθεί η δυνατότητα προσαρμογής της πολιτικής στις ιδιαιτερότητες κάθε σχολικού πλαισίου;
- Μπορεί να συνδυαστεί ο Κώδικας & Οδηγός με τον «κώδικα συμπεριφοράς» των σχολείων;
- Τρόποι ανάπτυξης περαιτέρω συνεργασίας με θεσμούς και ευρύτερη κοινότητα;

Επόμενα βήματα;

- ο Τελική αξιολόγηση με συμμετοχή των πιλοτικών σχολείων
- ο Αύξηση σχολείων που εφαρμόζουν τον Κώδικα & Οδηγό;
- ο Θα μπορούσε η αντιρατσιστική πολιτική να τεθεί ως στόχος της χρονιάς;
- ο Θα μπορούσε η αντιρατσιστική πολιτική να συνδεθεί με την εκστρατεία ενάντια στη ρητορική μίσους του Συμβουλίου της Ευρώπης;

**NO HATE
SPEECH
MOVEMENT**

ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΟΥ ΕΧΟΥΜΕ ΜΕΓΑΛΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ
ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ! ΕΧΕΙ ΓΕΜΙΣΕΙ Η ΧΩΡΑ
ΞΕΝΟΥΣ!... ΕΙΝΑΙ ΦΟΒΕΡΟ!

ΠΟΥ ΝΑ ΔΕΙΣ ΣΤΗ
ΔΙΚΗ ΜΟΥ ΠΑΤΡΙΔΑ!

Ο λόγος στα
σχολεία...